

Przedmiot, zakres, działy i działania, zasady, metody pedagogiki specjalnej

Przedmiotem pedagogiki specjalnej jest jednostka upośledzona i jej predyspozycje.

Podział wychowanków

- Mających trudności w poznawaniu świata i komunikowania się z nimi wskutek braku lub uszkodzenia analizatorów zmysłowych
- ich procesy poznawcze przebiegają nieprawidłowo, zdolność uczenia się jest ograniczona i przystosowanie do życia społecznego i pracy jest utrudnione

Podział wychowanków c.d

- którzy w skutek uszkodzenia narządu ruchu mają trudności w braniu aktywnego udziału w życiu społecznym i zawodowym
- którzy w skutek zaniedbań i błędów wychowawczych bądź nieprawidłowości funkcjonowania systemu nerwowego albo psychopatii czy charakteropatii wymagają wychowania resocjalizacyjnego.

Działania stosowane w pedagogice specjalnej

- Pomoc – współdziałanie z podmiotem będącym w trudnej sytuacji, przywracanie normalności jego sytuacji, zapobiegania pojawianiu się sytuacji trudnych, ułatwianie lub uefektywnianie sytuacji będącej na granicy normy

Działania stosowane w pedagogice specjalnej

- Opieka – działalność polegająca na pomocy jednostce niezdolnej do samodzielnego zaspokojenia i regulowania jej potrzeb. Ciągłe i bezinteresowne zaspokajanie potrzeb i kompensowanie niezdolności

Działania stosowane w pedagogice specjalnej

- Edukacja – ogół potrzebnych doświadczeń, znaczących dla kształtowania się kompetencji i tożsamości człowieka lub ogół jego interakcji zw. światem życia, znaczącym dla optymalnego rozwoju osobowości. Ogół wpływów na jednostki lub grupy sprzyjających rozwojowi, aby w jak największym stopniu stały się one świadomymi i twórczymi członkami wspólnoty społecznej, kulturowej i narodowej oraz by były zdolne do aktywnej samorealizacji własnej tożsamości i rozwijania własnego Ja poprzez podejmowanie zadań. To prowadzenie drugiego człowieka ku wyższym stanom rozwojowym i jego własna aktywność w osiągnięciu pełnych swoistych dlań możliwości. To ogół czynności i procesów sprzyjający rozwojowi oraz stan ich efektów (kompetencji, podmiotowości i tożsamości).

Działania stosowane w pedagogice specjalnej

- Rehabilitacja – łączne i skoordynowane oddziaływanie lecznicze, psychologiczne, pedagogiczne, społeczno-zawodowe, zmierzające do rozwinięcia lub przywrócenia u osoby trwale poszkodowanej na zdrowiu zdolności, sprawności i możliwości samodzielnego życia w społeczeństwie.

Działania stosowane w pedagogice specjalnej

- Rewalidacja – długotrwała działalność terapeutyczno – wychowawcza, wielostronna stymulacja, opieka, nauczanie i wychowywanie jednostek o zaburzonej percepcji (niewidomych, niesłyszących, upośledzonych umysłowo).

Działania stosowane w pedagogice specjalnej

- Resocjalizacja – proces wychowywania jednostek wykazujących wzmożone trudności w dostosowaniu się do norm społecznych, moralnych, prawnych, wynikających ze stanu osobowości wychowanka, z jego antagonistyczno-destrukcyjnego ustosunkowania się do oczekiwań społecznych. Polega na stosowaniu różnych technik (psychotechnika, socjotechnika, kulturotechnika, nauka szkolna oraz praca w warunkach izolacji (zakłady poprawcze, karne, schroniska dla nieletnich) lub w środowisku otwartym i półwolnościowym pod nadzorem kuratora sądowego.

Działy pedagogiki specjalnej:

- Oligofrenopedagogika – pedagogika dotycząca osób upośledzonych
- Surdopedagogika – pedagogika dotycząca jednostek z upośledzonym zmysłem słuchu
- Tyflopedagogika – pedagogika osób z upośledzonym zmysłem wzroku

Działy pedagogiki specjalnej:

- Pedagogika resocjalizacyjna –
dotycząca jednostek o
upośledzonym zachowaniu na tle
czynników organicznych i
środowiskowych.
- Pedagogika terapeutyczna –
dotycząca jednostek kalekich i
przewlekłe chorych.

Stosowane metody rewalidacji

- metoda ośrodków pracy M. Grzegorzewskiej
 1. obserwować, badać, porównywać, wyciągać wnioski, wyodrębniać cechy istotne na plan pierwszy
 2. zebrać wszelkie dostępne materiały o nich różnymi drogami i w różnej postaci
 3. skonkretyzować zebrane wiadomości i przeżycia związane z tym poznaniem

metoda ośrodków pracy M.Grzegorzewskiej

- Metoda zbliżona do metody ośrodków zainteresowań O. Decroly'ego uzasadniająca znaczenie aktywności dziecka w procesach poznawczych (za teorią Piageta i teorią uczenia się J. Deweya). Wykorzystuje naturalne środowisko dziecka oraz bogaty zestaw pomocy dydaktycznych.

Montessori

- metoda wczesnej integracji społecznej dziecka o zaburzonym rozwoju w rodzinie, w przedszkolu i szkole, która uwzględnia neurofizjologiczne podstawy aktywnego uczenia się i specjalny udział w tym procesie narządów zmysłów. Dziecko metodą prób i błędów uczy się czynności dnia codziennego, rozwija zmysły i uspołecznia się przy pomocy materiałów dydaktycznych. Celem jest rozwijanie indywidualnych cech osobowości dziecka.

NDT Bobath

- odpowiednie techniki ułożeniowe i ułatwiające odruchy (dziecięce porażenie mózgowe , dzieci ryzyka, dorośli po udarach)

Vojta

- wyzwalenie na tułowiu i kończynach odruchów pełzania, obracania (dzieci ryzyka, i MPD)

Metoda Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne

- system ćwiczeń w stymulowaniu i wspomaganiu rozwoju dziecka (w terapii zaburzeń emocjonalnych, społecznych, umysłowych i ruchowych, także dzieci z ADHD) sprzyja nawiązywaniu prawidłowego kontaktu z otoczeniem, kontrolowania swoich reakcji oraz odpowiedzialności za siebie i swojego partnera.

Metoda Dobrego Startu.

- Polega na jednoczesnym rozwijaniu funkcji językowych, spostrzeżeniowych: ruchowych, słuchowych, dotykowych i motorycznych oraz współdziałania między tymi funkcjami. Czyli integracja percepcyjno – motoryczna. Technika ułatwia technike czytania i pisania oraz prowadzi do wyrównania dysharmonii rozwojowych u wszystkich dzieci (trudności w uczeniu się w celu rehabilitacji ich zaburzeń, ale także dzieci o prawidłowym rozwoju).

Metoda bez porażek Thomasa Gordona

- pokazuje metody i techniki rozwiązywania i unikania konfliktów oraz skutecznego porozumiewania się, które służą wzrostowi zaufania i wzajemnego szacunku (komunikaty JA).

ZASADY W PEDAGOGICE SPECJALNEJ

1. zasada personalizacji – osoba niepełnosprawna zawsze jest osobą niezależnie od stopnia niepełnosprawności (godność, szacunek, prawa czł.,
2. zasada wczesnej diagnozy i normalizacji życia (tworzenie optymalnych warunków rozwoju)
3. zasada odpowiedzialności

ZASADY W PEDAGOGICE SPECJALNEJ

4. zasada pomocniczości – szeroko rozumiana pomoc w usprawnianiu funkcjonowania os. niepełnosprawnych poprzez akty normatywne – ma służyć człowiekowi
5. zasada poszerzania autonomii osób wychowywanych – czyli kierowania własnym życiem w osiąganiu samodzielności w zakresie rozwiązywania problemów poznawczych i praktycznych

ZASADY W PEDAGOGICE SPECJALNEJ

6. zasada indywidualizacji – dostosowywanie działań terapeutycznych i oczekiwań do możliwości i kategorii upośledzeń
7. zasada wielospecjalistycznego podejścia i współpracy z rodziną

ZASADY PRACY

REHABILITACYJNEJ:

1. Zasada sukcesu (realnego optymizmu – pozytywne myślenie)
2. Zasada ścisłej integracji doświadczeń (percepcyjnych, ruchowych, językowych)
3. Zasada wielostronnego aktywnego mobilizowania i wzmacniania osiągnięć dziecka poprzez różnorodne ćwiczenia
4. Zasada doboru odpowiednich, metod technik i środków specjalistycznej terapii zajęciowej

ZASADY PRACY REHABILITACYJNEJ:

5. zasada optymalnego wykorzystywania oprzyrządowania i oproteżowania
6. zasada wyzwiania otwartości, bezpośredniości, spontaniczności w komunikowaniu się z najbliższym otoczeniem rodzinnym, sąsiedzkim rówieśniczym
7. zasada pełnej akceptacji i tolerancji

ZASADY PRACY

REHABILITACYJNEJ:

8. zasada stopniowego, ewolucyjnego i regularnego osiagania zamierzonych celów w pracy rehabilitacyjnej i terapeutycznej
9. zasada przyjmowania różnych zakresów wolności i autonomii osób niepełnosprawnych – możliwość wyboru i dobrowolność współpracy z opiekunem

ZASADY PRACY

REHABILITACYJNEJ:

10. zasada uczenia się dla życia w środowisku
11. zasada całościowego, komplementarnego, wszechstronnego, zintegrowanego podejścia do człowieka niepełnosprawnego